

Cetatea Neamțului

George Coșbuc

Sunt cu ceară picurate
Filele-n bucoavna mea,
Dar citesc, cum pot, în ea.
Spune-acolo de-o cetate
Care Neamțul se numea
Și-au zidit-o, spune-n cronici,
Nemți, germani sau teutonici.

E ruină azi de veacuri.
Unde-o fi? Vezi asta-i greu!
Cine credeți că sunt eu
Ca să știu atâtea fleacuri!
Cui va ști, îi dau un leu.
Zici că afli-n cărți de școală?
Aș! Rămâi cu mâna goală.

Deci, în ceasul dimineții,
Când prânzesc acei ce au,
În cetate-aici erau,
Lângă comandantul pieții,
Toți străjerii și-așteptau,
Povestind și-ntinși pe iarbă,
Chiselița să le fiarbă.

Dar, pe când Guzman răstoarnă
Mămăliga din ceaun,
Din clopotniță Tăun
Sun-afurisit din goarnă.
Unu-i strigă: Ești nebun!
Altul: Ce-ai tu dacă strigă?
I-o fi dor de mămăligă.

Dar se-ntorc spre zid plăieșii;
Văd pe șes un nor de oști.
Măi Istrate, tu-i cunoști:
Turcii sunt? Ba, parcă leșii,
Vin încoace. Păi, sunt proști?
Bat și ei cel drum, ca mânzul,
Să ne strice nouă prânzul.

Leși erau. Sobiesky-vodă
Rătăci p-aici prin văi,
Căci pe-atunci era la modă

Vara, când plecau la băi,
Regii meșteri în bățai
Să-și ia drumul încotrova
Totdeauna prin Moldova.

Și plecau fără merinde
Căci așa era bonton
Să mănânce tot plocon,
Ce puteau ici-colo prinde.
Dar acest slăvit Ion
Își avu-n desagi slănina.
Și-i pierdu, să-i bată vina!

Deci, cu oști, vestitul rigă,
Cum umbla pe-aici flămând
Și simți, prin văi trecând,
Aburi calzi de mămăligă,
Știu și eu ce-i dete în gând,
Că-și opri deodată pasul,
Tot trăgând în vânt cu nasul.

E vrun praznic în cetate.
Ștefan vodă... El mi-ar da!
Cred că nu, măria ta,
Că-i un drac și jumătate,
Nu prea dă, că-i el așa.
Mie, nu? Să-ncrunt sprânceana!
Eu ori el bătu Vieana?

Domn ca mine cât trăiește
Nu-i deprins să înghită-n sec.
Iar un general zevzec,
Răspunzând pe latinește
Zise: Dobre ciolovec!
Și-ntinzând sub zid armata,
Iată-l ciolovecul gata.

Și bum-bum apoi cu tunul,
Fir-ar ei de râs, poleci!
Mai pe vine să te pleci,
Cârlănaș! Și dă ceaunul
Mai departe, tu, Berheci,
Că ni-l sparg cu-mpușcătura
Măi Spancioc, mai ține-ți gura.

Dar plăieșii din cetate
Răspundeau vârtos și ei:
Comandantul Onofrei,

Cel cu pletele-ncurcate,
Și cu straiul încins cu tei,
Dând adânc zăvorul porții,
Se zbătea ca-n ceasul morții.

Și-au bătut o săptămână
Leșii-n zid; dar zidul, prost,
Sta pe loc, pe cum a fost.
Însuși riga, într-o mână
C-un pistol, din adăpost,
Da pe Ștefan la toți dracii
Și-mpușca la rând copacii.

Deci, văzând că nici nu-l lasă
Să se ducă-n treaba lui,
Și nici pomeneală nu-i
De a-l pofti la ei la masă,
Și flămând vai, ce mai spui
O luă mai pe departe,
Pe genunchi scriind o carte.

Hai și descuiați odată!
Și tovarăși să vă fim.
Mândru cântec ce mai știm,
Marș francez, fără de plată.
Nu vi-e milă că pierim?
Poate-o ploaie să ne-apuce...
Nu știm drumul, că ne-am duce.

După ce-au citit pitacul,
Onofrei ieși pe zid:
Măi, poleci, eu vă deschid,
Dar să nu vă puie dracul
Să mințiți, că vă ucid!
Iar de marșuri mi-e cam scârbă,
Trageți-mi mai bine-o sârbă!

Iată poarta se descuie.
Leșii, n vale, pe sub plop,
Se crucesc, se cred miopi
Ce văd ei? Din cetățuie
Doi cu doi, vreo zece șchiopi,
Onofrei ridică tonul:
Un doi, un! Și stați, plutonul!

Cu sprâncenele-ncruntate
Strigă rex: Sto pojo boi?
Cine dracul sunteți voi?

Noi? Plăieșii din cetate.
Zece-am fost, pieriră doi.
Rex făcu o mutră lungă,
De credeai că vrea să-mpungă.

Pentru voi a fost gâlceava?
Dar boierii? Ce gândești!
Noi să știm? Prin Tîrchilești.
Domnul unde-i? E-n Suceava.
Dar poporul? La Plăiești.
Drace, asta-i de poveste!
N-ați ascuns prin turn neveste?

Noi? Da ce, ni-e mintea slabă?
Noi suntem creștini curați:
Ăștia nu sunt însurați,
Eu de zece ani n-am babă,
Voi după femei umblați?
Zbârlea are-n Huși, săracul,
Dar urâtă, goală-dracul!
Dar comori ascunse-n oală
Și-ngropate! Oale, spui?
Le-am lăsat să facă pui.

Una-i știrbă, și-alta goală;
Nici o pricopseală nu-i!
De le vrei plocon ori pradă
Ia fugi, Zbârleo, și le adă!

Rex atunci: Vă tai grămadă!
Dar a stat cu mâna-n sus
Căci aminte și-a adus
Că-i e teaca fără spadă:
În Liow zălog și-a pus
Spada cea cu steme duble
Pentru-un pol și două ruble!

Dând din mâini ca cel ce-alungă
Gânduri rele: Eu sunt bun.
Apropo, ce-am vrut să spun?
Onofrei, te văd cu pungă,
Dă-mi o mână de tutun.
N-am fumat de-o săptămână,
Pune-l ici, te rog, în mână.

Și-aprinzând chibritu-n pripă,
Mulțumit privea la fum.
Onofrei, să-mi spui acum,

Și-apăsa cu unghia-n pipă,
Cum mi-ai stat tu mie-n drum?
Nu știai tu de-a mea faimă
Ca să stai năuc de spaimă?

Dar glumesc așa! mă iartă,
Ești erou, s-a hotărât,
Deși porți pe după gât
Traistă... hai, și nu-i deșartă?
O văzui numaidecât
Ai într-însa plumbi, de toate.
Brânză, caș și pâine poate?

Brânză nu, dar am pogace
Ș-usturoi, măria-ta.
Usturoi! Și-l poți mânca?
Dar la urmă, cui i place...
Mon Dieu! Nu te supăra:
Tot făcurăm noi doi pacea:
Ia să văd, cum e pogacea?

Și apucând cu mâini grăbite,
Rupt de foame ca un lup,
Rupe rex, cu toții rup,
Onofrei al meu, iubite,
Vin la neica să te pup!
Și-l pupa viteazul rigă
Și-ndopa la mămăligă.

Ce-a mai fost puțin ne pasă.
Au plecat polonii-n sus,
Iar plăieșii-n jos s-au dus
La Neculcea drept acasă,
Iar acesta-n cărți i-a pus.
Și din Dorna până-n Tulcea,
Toți citesc ce-a scris Neculcea.